

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L Â M I

Esas No : 2024/4052
Karar No : 2025/1108

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Ereğli(Konya) 1. Sulh Hukuk Mahkemesi
TARİHİ : 26.12.2023
SAYISI : 2023/1214 E., 2023/2891 K.
DAVACI : İsmail Erkan vekili Avukat Arifhan Yılmaz
DAVALI : Fadime Bayrakçı
DAVA TARİHİ : 13.06.2023
İLK DERECE MAHKEMESİ : Kanun Yararına Temyiz Bürosu

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkilinin taşınmazını 15.05.2022 tarihli kira sözleşmesi ile davalıya kiraladığını, taşınmazın tesliminden sonra davalının 16.05.2022 tarihinde, 15.05.2023 tarihinde taşınmazı tahliye edeceğine dair tahliye taahhütnamesi imzaladığını, davalının taşınmazı tahliye etmemesi üzerine 17.05.2023 tarihinde tahliye talepli icra takibi başlattıklarını, davalının haksız ve kötü niyetli olarak takibe itiraz ettiğini ileri sürerek; itirazının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı; kira sözleşmesi düzenlenirken zor ve baskı altında bu taahhütnameyi imzaladığını, eğer kira sözleşmesi düzenlendikten sonra önüne konulsaydı taahhütnameyi imzalamayacağını savunarak, davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla kira sözleşmesinin başlangıç tarihinin 15.05.2022, tahliye taahhütnamesinin düzenleme tarihinin ise 16.05.2022 olduğu, davacı tarafın iki evrakın ayrı günlerde imzalandığı iddiasının hayatın olağan akışına uygun düşmediği, davalının beyanlarının hayatın olağan akışına uygun düşüğü ve bu yönüyle itibar edilebilir olduğu, düzenlenen tahliye taahhütnamesinin kira sözleşmesi düzenlenmesi amacıyla baskı altında imzalandığı sonuç ve kanaatine varıldığından bahisle, davanın reddine karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Sebepleri

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığınca; Mahkemece, tahliye taahhütnamesinin baskı ile kira sözleşmesi ile aynı gün imzalatıldığına ilişkin ispat yükü üzerinde olan davalı kiracının herhangi bir ispat faaliyetine girişmediği, kural olarak kira ilişkisi kurulduktan sonra verilen tahliye taahhütnamesinin kiracının serbest iradesi ürünü olduğunun kabul edileceği, davacı kiraya verenin 16.05.2022 düzenleme, 15.05.2023 tahliye tarihli tahliye taahhütnamesine dayanarak yasal süresinde tahliye talepli icra takibi başlattığı, tahliye taahhütnamesinin verildiği tarihten itibaren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 39. maddesi gereğince taahhütnamenin iptali için bir dava da açılmadığı, tahliye taahhütnamesinin geçerli olduğu dikkate alınarak davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu ileri sürülerek, kanun yararına temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Değerlendirme ve Gerekeç

Uyuşmazlık, tahliye taahhütnamesine dayalı olarak başlatılan icra takibine vaki itirazın iptali istemine ilişkindir.

TBK'nun 352/1. maddesi hükmüne göre; kiracı, kiralananın teslim edilmesinden sonra, kiraya verene karşı, kiralananı belli bir tarihte boşaltmayı yazılı olarak üstlendiği halde boşaltmamışsa, kiraya veren kira sözleşmesini bu tarihten başlayarak bir ay içinde icraya başvurmak veya dava açmak suretiyle sona erdirebilir. Kira sözleşmesi, 15.05.2022 başlangıç tarihli ve bir yıl süreli olup, davalı kiracı 16.05.2022 tarihinde düzenlenen taahhütname ile kiralananı 15.05.2023 tarihinde tahliye etmeyi taahhüt etmiştir. Kural olarak kira ilişkisi kurulduktan sonra alınan taahhütnamenin kiracının serbest iradesi ürünü olduğu kabul edilmelidir. Somut olayda; tahliye taahhütnamesi 16.05.2022 tarihinde düzenlenmiş olup, düzenleme tarihi itibarıyla kiracılık ilişkisi mevcuttur. Davalı, tanzim tarihinin belgeye sonradan yazıldığını ve gerçeği yansıtmadığını ileri sürmüş ise de, bu iddiasını aynı ispat gücüne haiz başka bir belge ile kanıtlamakla yükümlü olan davalı bu yönde bir delil sunmamıştır. Mahkemece belirtilen bu yönler nazara alınmaksızın yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan, Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 363/1 hükmüne dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA,**

Kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine,
25.02.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A Y A R G I T A Y İ L Â M I

Esas No : 2024/4100
Karar No : 2025/1496

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Denizli 1. Sulh Hukuk Mahkemesi
TARİHİ : 03.07.2024
SAYISI : 2023/2578 E., 2024/975 K.
DAVACILAR : 1-Mustafa Kocabay,
2- Selehattin Kocabay vekili Avukat Mehmet Tunçer
DAVALI : Huri Ünal vekili Avukat Hatice Cin
DAVA TARİHİ : 27.12.2023
İLK DERECE MAHKEMESİ : Kanun Yararına Temyiz Bürosu

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; davalının kiracı olarak bulunduğu iş yerinin ihtiyaç sebebiyle 24.03.2023 tarihinde müvekkilleri tarafından satın alındığını, önceki malik ile davalı arasındaki kira sözleşmesinin 01.12.2023 tarihinde sonra erdiğini, müvekkili Mustafa tarafından 30.03.2023 tarihli ihtarname ile taşınmazın ihtiyaç sebebiyle kullanılacağını belirtildiğini, ancak davanın 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 351/1 maddesi uyarınca değil 351/2 maddesi uyarınca açıldığını ileri sürerek; kiralananın 6098 sayılı Kanun 351/2 maddesi uyarınca gereksinim sebebiyle tahliyesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı; kiralananın ½ paydaşı olan davacı Selahattin tarafından müvekkiline herhangi bir ihtarname gönderilmediği, davanın süre yönünden reddi gerektiğini, ihtiyacın samimi olmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

III. MAHKEME KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; dava konusu taşınmazın 24.03.2023 tarihinde ½'şer pay ile davacılar adına kaydedildiği, davacıların 6098 sayılı Kanun'un 310. maddesi uyarınca sözleşmenin birlikte tarafı haline geldikleri, bu halde kiralananı iktisap eden yeni malığın aynı Kanun'un 351. madde uyarınca edinme tarihinden itibaren bir ay içerisinde kiracıya iktisabını ve gereksinimini yazılı bildirim ile tebliğ etmesi gerektiği, 30.03.2023 tarihli ihtarnamenin

yanlızca paydaşlardan Mustafa tarafından keşide edildiği, diğer paydaş tarafından davalıya gönderilen bildirim bulunmadığı, birlikte iktisap durumunda yazılı bildirim tüm iktisap edenlerce birlikte yapılmasını zorunlu olduğu gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Sebepleri

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığınca; davalı kiracı ile taşınmazın önceki maliki arasında 01.12.2021 başlangıç tarihli ve iki yıllık kira sözleşmesinin imzalandığı hususunda taraflar arasında anlaşmazlık bulunmadığı, 27.12.2023 tarihinde açılan davada açıkça 6098 sayılı Kanun'un 350 ve 351/2 maddelerine dayanıldığı, Mahkemece, 6098 sayılı Kanun'un 351/2 maddesinde yazılı olarak bildirimde bulunmak koşulunun bulunmadığı dikkate alınarak davanın esasının incelenmesi gerekirken, davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek, kanun yararına temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, ihtiyaç sebebiyle kiralananın tahliyesi istemine ilişkindir.

6098 sayılı Kanun'un 351. maddesi uyarınca, konut ya da çatılı işyeri niteliğindeki bir taşınmazı iktisap eden kimse dilerse eski malik ile kiracı arasında yapılmış sözleşmeye dayanarak sözleşmenin sonunda bir ay içinde, dilerse edinme günü de dahil olmak üzere edinme tarihinden başlayarak bir ay içinde durumu kiracıya yazılı olarak bildirmek koşuluyla edinme tarihinden itibaren altı ay sonra ihtiyaç nedeniyle tahliye davası açabilir. Davanın altı ayın sonunda hemen açılması şart olmayıp sözleşme sonuna kadar açılması mümkündür. Ancak edinmeyi izleyen bir ay içerisinde bildirim tebliği zorunlu olup bunun sonradan giderilmesi mümkün değildir. Yeni malikin, bu seçeneklerden hangisi yararına ise onu tercih etme hakkı vardır. Dava açma süresi kamu düzenine ilişkin olup, davalı ileri sürmese bile mahkemece kendiliğinden göz önünde bulundurulması gerekir.

Somut olayda; önceki malik ile davalı arasında düzenlenen kira sözleşmesi 01.12.2021 başlangıç tarihli ve iki yıl sürelidir. 24.03.2023 tarihinde kiralananı iktisap eden davacılar, seçimlik haklarını 6098 sayılı Kanun'un 351/2 maddesi yönünde kullanıp bu şekilde davayı önceki malikle yapılan kira sözleşmesine dayanarak açmışlardır. Davanın, sözleşmenin sonunda bir ay içinde açılması halinde ayrıca bir bildirimde bulunması gerekmemektedir. Dava, kira sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren bir aylık süre içerisinde, 27.12.2023 tarihinde açıldığına göre, süresindedir. Bu durumda Mahkemece; işin esasının incelenmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 363/1 maddesine dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA,**

Kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

11.03.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A Y A R G I T A Y İ L Â M I

Esas No : 2025/1070
Karar No : 2025/1900

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Elbistan 3. Asliye Hukuk (Tüketici) Mahkemesi
TARİHİ : 06.12.2022
SAYISI : 2022/185 E., 2022/198 K.
DAVACI : T.C Ziraat Bankası A.Ş. vekili Avukat Mevlüt Kurt
DAVALI : Sümeyye Temiz vekili Avukat Rümeyza Nur Akıncı
DAVA TARİHİ : 13.09.2022

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizden incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; davalı aleyhine müvekkili bankaya olan borcu nedeniyle Elbistan İcra Dairesinin 2021/4706 E. sayılı dosyası ile genel haciz yoluyla takip başlatıldığını, davalı tarafından borca itiraz edildiğini belirterek borçlunun haksız itirazının iptaline, takibin devamına, %20 icra inkar tazminatı ile yargılama giderlerinin davalı tarafa bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; müvekkilinin ikamet adresinin Andırın İlçesi olması nedeniyle davanın yetkisiz Mahkemede açıldığını, bankaya karşı herhangi bir borcu bulunmadığını belirterek davanın reddine ve %20'den aşağı olmamak üzere kötü niyet tazminatına karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile itirazın iptali davası yönünden yetkili icra dairesinde takip başlatılıp, itirazın iptali davasının yetkili Mahkemede açılması dava şartı olduğu gerekçesiyle, davanın 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 114/2. ve 115/2. maddeleri gereğince usulden reddine karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Sebepleri

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığınca; Mahkemece, genel hükümlere göre Mahkemenin yetkisine yönelik itirazın incelenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, icra dairesinin yetkisine itiraz bulunmadığı halde takibin yetkisiz icra dairesinde yapıldığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiş olmasının usul ve yasaya olduğu ileri sürülerek kanun yararına temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, kredi borcunun ödenmemesi nedeniyle başlatılan icra takibine itirazın iptali istemine ilişkin olup, kanun yararına temyiz aşamasında uyuşmazlık icra dairesinin yetkisine itiraz edilmemesi halinde itirazın iptali davasında Mahkemenin yetkisine itiraz edilmiş olması durumunda Mahkemece icra dairesinin yetkisinin incelenip incelenmeyeceği noktasında toplanmaktadır.

İlamsız bir takipte yetkili icra dairesi 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 50. maddesinin yollaması ile HMK'nın genel hükümlerine göre belirlenecektir. HMK'nın 6. maddesine göre genel yetkili icra dairesi, davalı

gerçek veya tüzel kişinin takibin yapıldığı tarihteki yerleşim yeri icra dairesidir. Yine aynı Kanun'un 16. maddesine göre ise haksız fiilden doğan uyuşmazlıklarda, haksız fiilin işlendiği veya zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu yer ya da zarar görenin yerleşim yeri mahkemesi icra dairesi de yetkilidir. Aynı Kanun'un 10. maddesine göre ise sözleşmeden doğan davaların sözleşmenin ifa edileceği yer mahkemesinde de açılacağı hüküm altına alınmış olup, bu sebeple sözleşmeden doğan para borcunun tahsili için başlatılan takipte, sözleşmenin ifa edileceği yer icra dairesi de yetkili kılınmıştır. Takibin konusu sözleşmeden kaynaklı para borcu olduğunda, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 89. maddesine göre, aksi kararlaştırılmadıkça para borçları alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yerinde ödeneceğinden, ifa yeri de alacaklının yerleşim yeri olacaktır. Böyle bir durumda alacaklı kendi yerleşim yerinde bulunan icra dairesinde de takip yapabilecektir.

İtirazın iptali davasını gören Mahkemenin, icra takibinin yapıldığı icra dairesinin yetkisine yönelik itirazı öncelikle incelemesi gerekir. Mahkemenin yetkisine yönelik bir itirazın var olup olmaması, bu sonuca etkili değildir. Eş söyleyişle, itirazın iptali davasında, Mahkemenin yetkisine itiraz edilmiş olsun veya olmasın Mahkeme öncelikle icra dairesinin yetkisine yönelik itirazı inceleyerek kesin olarak sonuçlandırmalıdır. Ancak icra dairesinin yetkisine itiraz edilmemesi o yerdeki Mahkemeyi itirazın iptali yönünden yetkili hale getirmeyecektir (Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 06.01.2025 tarihli ve 2024/8005 E., 2025/29 K. sayılı ilamı ile 26.02.2024 tarihli ve 2023/11444 E., 2024/2170 K. sayılı ilamı).

Yargıtay içtihatları ve yasal mevzuat birlikte değerlendirildiğinde; İİK'nın 50. maddesinde, ilâmsız takiplerde para borcuna ilişkin takip hususunda HMK'nın yetkiye dair hükümlerinin uygulanacağı, yetki itirazının esas hakkındaki itirazla birlikte yapılması gerektiği, somut olayda davalı borçlunun icra dairesinin yetkisine itiraz etmediği, davalı borçlu icra dairesinin yetkisini kabul etmiş sayıldığı ve icra dairesinin yetkisinin kesinleştiği, ancak davalının itirazın iptali davasında Mahkemenin yetkisine itiraz ettiği, bu durumda davalı borçlunun genel hükümlere göre açılan ve görülen itirazın iptali davasında Mahkemenin yetkisine itiraz etme hakkının olduğu anlaşılmaktadır.

O halde Mahkemece, genel hükümlere göre Mahkemenin yetkisine yönelik itirazın incelenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, icra dairesinin yetkisine itiraz bulunmadığı halde takibin yetkisiz icra dairesinde yapıldığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz isteminin kabulü gerekmektedir.

KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun/HMK.nın 363/1 hükmüne dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**,

Kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine,
07.04.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Yargıtay 10. Hukuk Dairesinden:

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A Y A R G I T A Y İ L Â M I

Esas No : 2024/4929
Karar No : 2025/1027

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Ankara 3. İş Mahkemesi
TARİHİ : 08.03.2022
SAYISI : 2021/119 E., 2022/73 K.
DAVACI : Osman Akça Tarım Ürünleri İthalat İhracat San. ve Tic. A.Ş.
vekili Avukat Murat Akı
DAVALI : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı vekili Avukat Caner Temiz

İlk Derece Mahkemesince verilen kararın istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun miktar yönünden kesin olarak reddine dair verilen kararının kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; her ne kadar teşvik işlemlerinden yararlandırılmış ise de, ilgili teşvik hükümlerine esas kanun maddesinin faiz başlangıcına ilişkin fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi nedeniyle teşvik işlemlerine ilişkin ödenmeyen faiz alacağının, 5510 sayılı Kanun'un 89. maddesinin 3. fıkrasına göre hesaplanarak şimdilik 1.000,00 TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle tahsilini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı Kurum vekili özetle, Kurum işleminin yerinde olduğunu belirterek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile teşvik unsurlarından yararlanabilmek için işverenin isteminin gerekli olduğunu, davalı Kurum tarafından re'sen işlem yapılmadığını, talep bulunmaması durumunda 5510 sayılı Kanun kapsamında yapılmış olan prim ödemelerinin yanlış veya yersiz nitelikte olmadığı belirtilerek davanın reddine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davacı vekilinin istinaf başvuru dilekçesinin miktar itibarıyla reddine kesin olarak karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Sebepleri

1-İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığı kanun yararına temyiz isteminde; eldeki dava bakımından, 5510 sayılı Kanun'un Ek 17. maddenin dördüncü fıkrasında yer alan kuralın, mahsup veya iade edilme yönünden üçüncü fıkraya hükümlerine yaptığı atıftan dolayı ödemelerin üç yıla yayılacağını öngörmesinin, faizin başlama tarihi ve ödeme için öngörülen süre göz önünde bulundurulduğunda kuralın mülkiyet hakkını sınırladığı ve yapılan bu sınırlamanın orantısız ve aşırı olduğunu, hak arama hürriyeti çerçevesinde dava açan kişilerin mahkemelerden adil yargılanma hakları gereği uyumsuzluğu bitirecek şekilde gerekçeli karar elde etme haklarının bulunduğunu, yargılamanın henüz devam ettiği bir süreçte, taraflardan birinin aleyhine olacak ve yargı merciinin uyumsuzluk konusu talep hakkında karar vermesini engelleyecek şekilde davayı ortadan kaldıran ya da davanın incelenmesini durdurarak karara bağlanmasına engel olan düzenlemelerin kişilerin karar elde etme hakkı ile birlikte sonuçları bakımından da kişilerin mülkiyet haklarının ölçüsüz şekilde sınırlandırıldığını,

2-Anılan maddeye dayalı olarak verilen kararların da hukuka aykırı nitelikte olduğunu, özellikle Ek 17. maddenin üçüncü fıkrasında yer alan düzenlemenin de mevcut bir dava olmaksızın prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılmasını düzenlemesi, başka bir deyişle davasız başvuru halinde, kuruma getirilen ödeme yükümlülüğünün çerçevesinin düzenlendiği hususu ile Anayasa Mahkemesi kararının 05.05.2020 tarih ve 31118 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanması ile yürürlüğe girmesinden sonra, mahkemelerce iptal edilmiş olan Ek 17. maddenin dördüncü fıkrası kapsamında uygulama yapılarak karar verilmesi olanağının ortadan kalktığını ve bu fıkranın içeriğinde yer alan atıf nedeniyle üçüncü fıkrasının da uygulanabilir hüküm olmaktan çıkarıldığını,

3-Bu durumda Mahkemece, belgelerin işleme alınması sonrası doğan prim farkına yasal faiz yükletilmesi talebi hakkında, davanın yasal dayanağı olan ve yersiz alınan primlerin iadesini düzenleyen 5510 sayılı Kanun'un 89. maddesi uyarınca primin Kuruma yatırıldığı tarihi takip eden ay başından, iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır hükmüne uygun şekilde yasal faize hükmedilmesi gerekirken, aksine olacak şekilde davanın reddine dair kararın yerinde olmadığını, kararının kanun yararına temyizen incelenerek bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekeç

Uyumsuzluk, teşvik işlemlerinden yararlandırılan davacının faiz alacağını bulunup bulunmadığı, bulunuyor ise hangi kanun maddesine ilişkin ödeme yapılacağına ilişkindir.

1.Dosya kapsamı incelendiğinde, 2011/7-2017/9 yılları arasına ilişkin olmak primlerin 5510 sayılı Kanun numarası seçilerek verildikten sonra, söz konusu bildirgelerin Kanun türü 6111 sayılı Kanun'a göre ek tahakkuk işlemleri yapılarak prim farklarının 5510 sayılı Kanun'un 89. maddesinin üçüncü fıkrasına göre iadesinin talep edildiği, talebin kabul görmemesi üzerine açılan davada, ilgili mahkemece 7103 sayılı Kanun'un 70. maddesi ile 5510 sayılı Kanun'a eklenen Ek 17. madde gereğince davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına dair verilen kararın, Bölge Adliye Mahkemesinin davalı Kurumun istinaf isteminin reddine dair 15.11.2019 tarihli kararı ile kesinleştiği anlaşılmıştır.

2. Ek 17 nci maddenin faize ilişkin olan 4. fıkrasının Anayasa Mahkemesinin 19.02.2020 tarihli kararı ile iptal edilmesi üzerine, davacının 08.03.2021 tarihli başvuru ile yasal faiz miktarının 5510 sayılı Kanun'un 89. maddesinin 3. fıkrasına göre hesaplanarak ödenmesi talebinin reddedilmesi üzerine işbu davanın açıldığı, İlk Derece Mahkemesince, yasalarda tanımlanan teşvik unsurlarından yararlanabilmenin işveren istemine bağlı olduğunu, davalı Kurum tarafından re'sen işlem yapılmadığını, bu yönde bir talebinin bulunmaması durumunda, 5510 sayılı Kanun kapsamında yapılmış olan prim ödemelerinin yanlış veya yersiz alınmış prim niteliğinde bulunmayacağından 5510 sayılı Kanun'un 89. maddesinin

burada uygulanamayacağı, 5510 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesi kapsamında davacının prim teşviki kapsamında bulunan alacağına maddenin yürürlük tarihini takip eden aybaşından itibaren başlayacak kanuni faiz uygulamasının yasaya aykırı bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine dair verilen kararın istinaf edilmesi üzerine, istinaf başvurusunun miktar itibariyle reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

3.Adalet Bakanlığınca, Ek 17. maddenin üçüncü fıkrasında yer alan düzenlemenin, mevcut bir dava olmaksızın prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılmasını düzenlemesi, başka bir deyişle davasız başvuru halinde, Kuruma getirilen ödeme yükümlülüğünün çerçevesinin düzenlendiği hususu ile Anayasa Mahkemesi kararının 05.05.2020 tarih ve 31118 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanması ile yürürlüğe girmesinden sonra, mahkemelerce, iptal edilmiş olan Ek 17. maddenin dördüncü fıkrası kapsamında uygulama yapılarak karar verilmesi olanağının ortadan kalktığı ve bu fıkranın içeriğinde yer alan atıf nedeniyle üçüncü fıkrasının da uygulanabilir hüküm olmaktan çıkarıldığı, bu durumda İlk Derece Mahkemesince, belgelerin işleme alınması sonrası doğan prim farkına yasal faiz yükletilmesi talebi hakkında, davanın yasal dayanağı olan ve yersiz alınan primlerin iadesini düzenleyen 5510 sayılı Kanun'un 89. maddesi uyarınca primin Kuruma yatırıldığı tarihi takip eden ay başından, iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır hükmüne uygun şekilde yasal faize hükmedilmesi gerektiğinden bahisle İlk Derece Mahkemesi hükmünün kanun yararına temyizen incelenerek bozulması talep edilmiştir.

4.5510 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesinin 4 ncü fıkrası hükmündeki "*Görülmekte olan davalarda, ayrıca bir başvuru şartı aranmaksızın, dava öncesi yapılan idari başvuru tarihinden itibaren işleyecek kanuni faiziyle birlikte hesaplanacak tutar üçüncü fıkra hükümlerine göre mahsup veya iade edilir. Mahkemelerce, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış davalarda davanın konusuz kalması sebebiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verilir. Yargılama giderleri idare üzerinde bırakılır ve vekâlet ücretinin dörtte birine hükmedilir. Ayrıca, ilk derece mahkemelerince verilen kararlar hakkında Sosyal Güvenlik Kurumu'nca kanun yollarına başvurulmaz ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan kanun yolu başvurularından vazgeçilmiş sayılır.*" ibaresinin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunulmuş ve Anayasa Mahkemesince 19.02.2020 gün ve 2018/139 E. 2020/12 K. Sayılı karar ile bu hükmün iptaline karar verilmiş ve karar 05.05.2020 tarih ve 31118 sayılı Resmi gazetede yayımlanmıştır.

5. 5510 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesinin dördüncü fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi sonrası söz konusu talep yönünden hangi yasal mevzuatın uygulanacağı uyumsuzluk konusu olmakla, bu konuda özel düzenleme içermesi nedeniyle 5510 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesinin 2 nci fıkrasının irdelenmesi gerekmektedir.

6. 5510 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesinin ikinci fıkrası "*Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ilişkin olmak üzere tüm şartları sağladığı halde bu Kanun veya diğer kanunlarla sağlanan prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanmamış işverenler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yararlanılan prim teşviki, destek ve indirimlerin değiştirilmesine yönelik talepte bulunan işverenler tarafından en son bu maddenin yürürlük tarihini takip eden aybaşından itibaren bir ay içinde Kuruma başvurulması halinde, yararlanılmamış olan prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılabilir veya yararlanılmış olan prim teşviki, destek ve indirimleri başka bir prim teşvik, destek ve indirim ile değiştirilebilir.*" hükmünü içermekte olup, davacı tarafça açılan ve kesinleşen ilk dava içeriği ile Kuruma yapılan başvurular nazarında, işbu davada ki faiz talebine bu madde kapsamından hareketle halen yürürlükte olan 5510 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesinin üçüncü fıkrasının somut olaya uygulanması gerektiği anlaşılmıştır.

7.5510 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesinin üçüncü fıkrası "*Bu maddenin ikinci fıkrası kapsamında talepte bulunan işverenlere iade edilecek tutar, maddenin yürürlük tarihinden önce talepte bulunanlar*

için maddenin yürürlük tarihini takip eden aybaşından, yürürlük tarihinden sonra talepte bulunanlar için ise, talep tarihini takip eden aybaşından itibaren kanuni faiz esas alınmak suretiyle hesaplanarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak üç yıl içinde ödenir. Ödeme, öncelikle bu Kanunun 88 inci maddesinin on dört ve on altıncı fıkralarına göre muaccel hale gelmiş prim ve her türlü borçlardan, sonrasında ise ilgili kanunlar uyarınca yapılandırma veya taksitlendirme de dâhil olmak üzere müeccel haldeki prim ve her türlü borçlarından mahsup yoluyla gerçekleştirilir. Ancak, üç yıl sonunda ilgili kanunları gereği yapılandırılma veya taksitlendirilme sebebiyle vadesi gelmemiş taksit ödemelerinden peşinen mahsup edilir. Kuruma borcu bulunmayan işverenlere altı ayda bir eşit taksitlerle iade yapılır." hükmüne amir olup, aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamında talepte bulunan işverenlere yapılacak iade kapsamı ve faiz hususu işbu yasa maddesi kapsamında düzenlenmiş olduğundan, Mahkemece, bu yasa maddeleri kapsamında değerlendirme yapıp sonucuna göre karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi bozma nedenidir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun'un/HMK'nın 363/1 hükmüne dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA,**

Kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine,
22.01.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2025/1598
Karar No : 2025/2564

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Alanya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi
TARİHİ : 04.04.2024
SAYISI : 2021/144 Esas, 2024/120 Karar
DAVACI : Rıdvan Aydoğan vekili Avukat Dilek Doğan Koç
DAVALI : Ufuk Çetin vekili Avukat Murat Aydemir
HÜKÜM : Kabul

Taraflar arasında, İlk Derece Mahkemesinde görülen menfi tespit davasında davanın kabulüne karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili hakkında Alanya İcra Müdürlüğü'nün 2021/10752 E. sayılı dosyası ile takip yapıldığını, takibin kesinleştiğini, ancak müvekkilinin herhangi bir borcunun bulunmadığını, müvekkilinin dava dışı Aras Kargo şirketi ile yaptığı anlaşma doğrultusunda kurye hizmeti vermekte iken bu hizmete ilişkin haklarını karşılıklı anlaşmaya dayanarak 20.000,00 TL'ye davalıya devrettiğini, ödemeleri farklı tarihlerde tahsil ettiğini, devir sürecinin ardından davalının Aras Kargo ile sözleşme yaparak kurye hizmeti vermeye başladığını, aradan bir süre geçtiğini, davalının yapmış olduğu ödemelere dayanarak müvekkili hakkında takip yaptığını, müvekkilinin herhangi bir borcunun bulunmadığını ileri sürerek borçlu olmadığını tespitine, kötüniyetli takip tazminatına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının haciz işlemi sırasında borcu kabul ettiğini, davacının satışa konu edimini yerine getirmediğini, Aras Kargo ile anlaşılmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

1.İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacının dava dışı Aras Kargo'nun acentası olduğu, bu hizmeti davalıya bedeli karşılığında devrettiği, davalının ödemeleri yaptığı, dava dışı Aras Kargo ile acentalık sözleşmesi yaptığı, 2023 yılında yenilediği, dolayısıyla davacı borçlunun edimini ifa ettiği, davalı tarafın yapmış olduğu takipte haksız ve kötü niyetli olduğu gerekçesiyle davacı tarafından davalı hakkında açılan menfi tespit davasının kabulüne, davacının davalıya Alanya İcra Müdürlüğü'nün 2021/10752 E. numaralı dosyasından borçlu olmadığını tespitine karar verilmiştir.

2.İlk Derece Mahkemesi kararı kesin olarak verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvuran

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararının kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiştir.

B. Temyiz Sebepleri

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 24.09.2024 tarihli, 39152028-153.01-1105-2024-E. 1774/22924 sayılı, kanun yararına temyiz konulu yazısında; borçlunun icra takibinden önce veya sonra menfi tespit davası açabilmesi için borçlu olmadığını tespitinde hukuki yararının bulunması gerektiği, somut uyumsuzlukta, icra takibinin kesinleşmesinden sonra 25.05.2021 tarihinde yapılan haciz işlemi sırasında davacı borçlunun "*Toplamda 13.203,66 TL olan borcunu tek seferde nakit olarak 10.06.2021 tarihinde ödemeyi taahhüt ediyorum.*" diyerek imzalı beyanda bulunduğu, 01.06.2021 tarihinde davanın açıldığı, davacı borçlunun bu beyanı ile ilgili herhangi bir değerlendirme yapılmadan karar verildiği, beyanın borcun kabulü anlamına gelip gelmediği, bu durumda davacının menfi tespit davası açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararının bulunup bulunmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğu belirtilerek yukarıda tarih ve sayısı gösterilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi istenilmiştir.

C. Gerekeç

1. Uyumsuzluk ve Hukuki Nitelendirme

Dava, icra takibinden dolayı borçlu olmadığını tespiti istemine ilişkin olup uyumsuzluk, borçlunun takibin kesinleşmesinden sonra ödeme taahhüdünde bulunmasının borcun kabulü anlamına gelip gelmediği, bu durumda menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

2. İlgili Hukuk

1.6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 363/1 hükmü uyarınca ilk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.

2.Temyiz talebi Yargıtayca yerinde görüldüğü takdirde, HMK'nın 363/2 hükmü uyarınca karar kanun yararına bozulur ve bu bozma, kararın hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmaz.

3.2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 72. maddesi.

3. Değerlendirme

İcra takibinin kesinleşmesinden sonra 25.05.2021 tarihinde yapılan haciz işlemi sırasında davacı borçlu, "*Toplamda 13.203,66 TL olan borcunu tek seferde nakit olarak 10.06.2021 tarihinde ödemeyi taahhüt ediyorum.*" diyerek imzalı beyanda bulunmuş, 01.06.2021 tarihinde eldeki menfi tespit davasını açmıştır. Davacı borçlu, takibin kesinleşmesinden sonra yapılan haciz işlemi sırasında ödeme taahhüdünde

bulunmuş olup icra baskısı ve tehdidi altında borcu üstlendiği söylenemez. Davacı beyanında açıkça, *"Toplamda 13.203,66 TL olan borcumu tek seferde nakit olarak 10.06.2021 tarihinde ödemeyi taahhüt ediyorum."* diyerek borcu da kabul etmiştir.

Her ne kadar davadan önce, takip kesinleştikten sonra davacı borçlu tarafından borç benimsenerek ödeme taahhüdünde bulunulmuş ise de, anılan bu beyanın kapsamının her somut uyumsuzlukta ayrıca değerlendirilmesi gerekeceğinden davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararı vardır. Bu durumda İlk Derece Mahkemesince, anılan beyan çerçevesinde davacının borcu benimseyip ödeme taahhüdünde bulunduğu gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde verilen kabul kararının kanun yararına bozulması gerekmiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun'un 363. maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA,**

Dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

17.04.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.